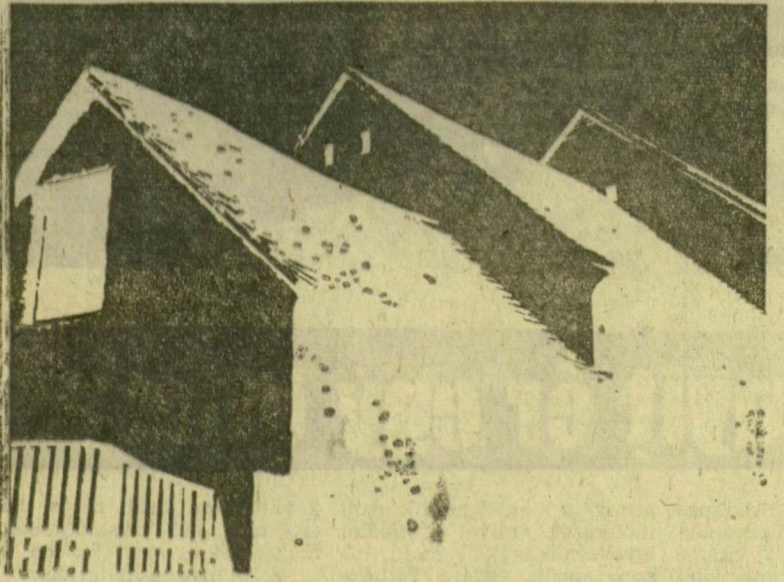

DM

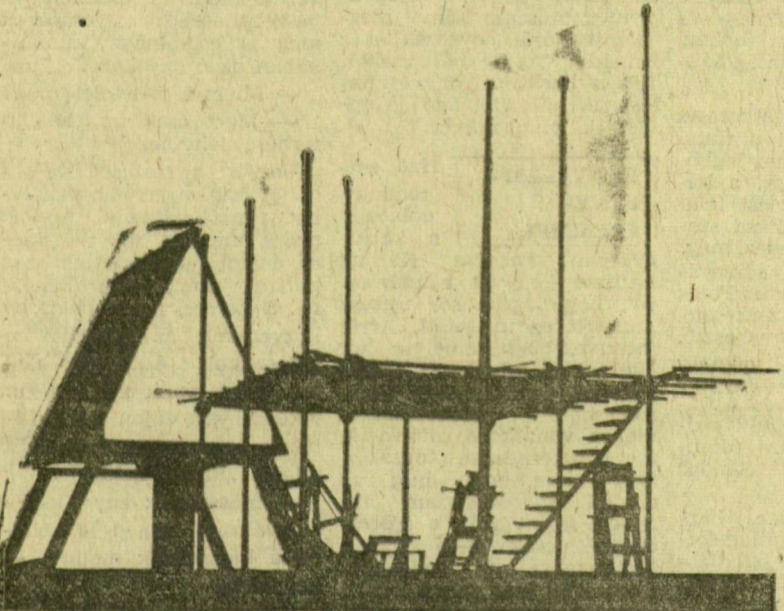

magazin

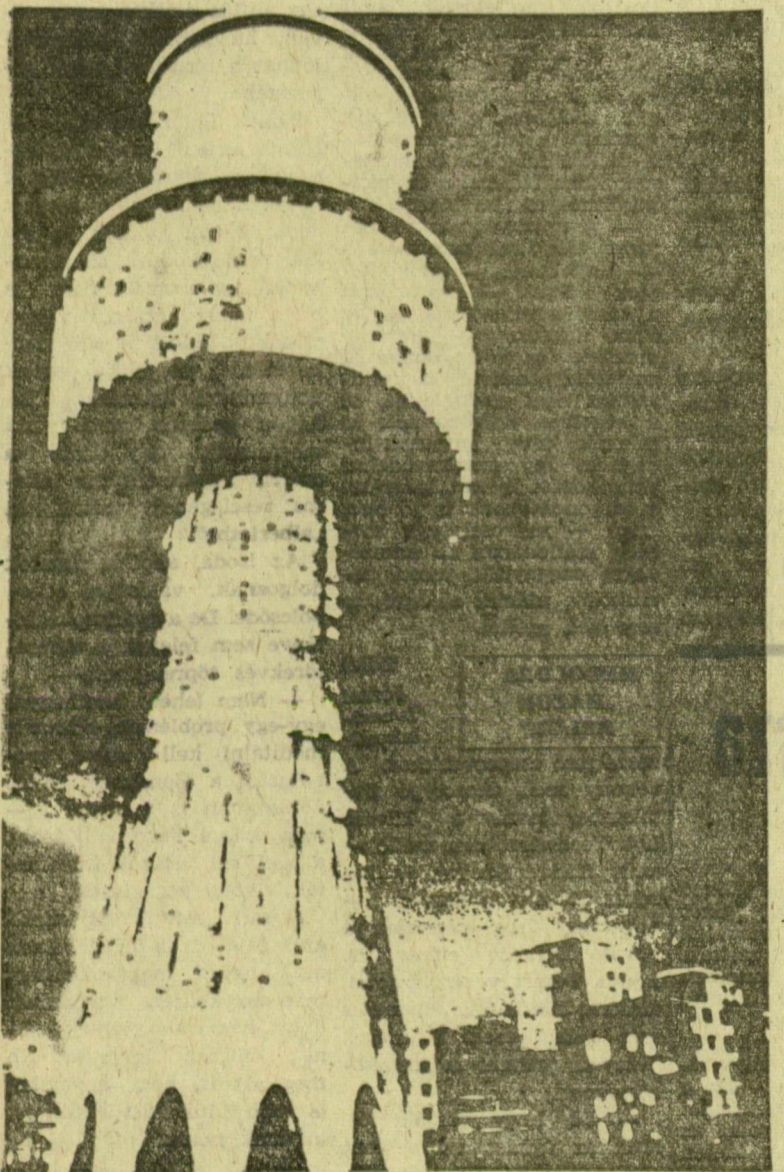
P. Gibiszer Katalin

Házak

Dobosi László

Kemping

Szávay István

Tarján

Slettünk hírül adni annak idején, hogy neves szomszédunk, Tápé hatalmas kötettel, szép monográfiával örvendeztette meg lakóit, és mindazokat, akiket ez a falu közelebről is érdekel. Külön szerveződött érrendszeren eljutott a könyv hazánk szinte minden tájára. Barátok, ismerősök adták tovább a hírt legtöbbször, és jött a válasz hamar: egy kötetet én is kérek. Tudunk róla, hogy moszkvai könyvtárban is olvasható Tápé története és néprajza.

Házai újságírásunk igyekezett gyorsan jelezni, hogy tud a kötetről, és örömmel fogadta. „Egészséges társadalom soha nem dobja el a múltját” — mondja a kötetet lapozva Dersli Tamás az Esti Hírlap hasábjain. Ady Endre többször emlegetett szavait most a monográfia érdemeire vonatkoztatja: „Tápénak minden dítséret megadassék.” Néhány sorral később: „Ötezerháromszázötvenkét lelket számláló falu tudott és akart nagyszabású szellemi vállalkozás mecénása lenni... Minden témát a legjobb szakemberre bíztak, s a kutatók — hiszen mindig kettőn áll a vásár — a jó ügyet megillető buzgalommal oldották meg feladatukat.” (Esti Hírlap, 1971. jún. 25.)

Egy nappal később, június 26-án a Magyar Nemzet emelte figyelmű szemé Tápéra. „Még igen gazdag nemzetek néprajztudományából is nehezen meríthetők olyan példák” — mondja lelkes soraiban Ruffy Péter, és így folytatja: „Tápé, ez a kedvesen meghitt, ez a gyengéd, ez a szívünkhöz nőtt, ez az akácfás, ez a nádfedeles ősfalu, ez a halász-falu, gyékényfonó falu, ez a gyö-

nyörű magyar nyelvet őrző őstelepülés, Kodály egyik első gyűjtésének, Ortutayék, Radnótiék népszerűelmének a faluja, a Szegedi Fiatalok vizsgálódásának a színtere, ez a Tisza menti „forrás”, néprajzosnak, zenegyűjtőnek, lakodalmi szokás gyűjtőnek, halottsirató énekek gyűjtőnek a faluja, ez a kis hazai gyöngyszem úgy emelkedik ki a könyv által néprajztudományunk kagylóhéjából, hogy sápadt-ezüst csillogása, holdfényugár-fénye mindent beragyog.” Kedves jóslattal zárja be ismertetőjét Ruffy: „Tankönyv lesz belőle. A népszerűtet imakönyve.”

Dicséri a szép könyvet a Szabad Föld és a Kossuth rádió közös riportjában a két riportert, Kispista István és Szűcs László is. A községi tanács valóban kitett magáért. Olyan monográfiát jelentetett meg, amellyel kevés község dicsekedhet Magyarországon — mondják. Cseres Tibor, az Élet és Irodalom augusztus 14-i számában így summáz: „A Tápé története és néprajza a maga nemében remekmű.” Később pedig: „Ez a monográfia a maga teljes számadásával olyan, mintha valamely nyolcszáz éves fogadalom szokásainak kötelekből oldozná fel a modern idők parancsára magát a tápai nép általa.”

TÁPÉ VISSZHANGJA

A szakma elismerését levelek halmaza hozta a szerkesztőkhöz és a kiadóhoz. Mi inkább két folyóiratunkba lapozunk bele! A Tiszatáj októberi számában Szabó Ferenc levéltár-igazgató méltatja a monográfiát. Jólása így hangzik: Kálmány Lajos, Kiss Lajos, Bálint Sándor műveivel együtt, mint az 1965-ben megjelent Orosháza története és néprajza, a dél-alföldi tájismeret klasszikus alapmunkái között fog szerepelni. „A monográfia hosszú időre szóló példa és mérce lesz a dél-alföldi kutatómunkában” — írja a Tiszatáj kritikusa, de Gunda Béla, a néprajz debreceni professzora a monográfia egyik fejezetéből kiindulva a példa távolabbi követésére is ösztönöz: „Külön is aláhúzom a Tápé az irodalomban c. fejezet sorait, amelyekből megismerhetjük, hogy Tömörkény István, Móricz Pál, Juhász Gyula, Móra Ferenc, Móricz Zsigmond és mások miképpen öntötték irodalmi formába tápai élményeiket. Ez a fejezet is — itt Debrecenben — arra ösztönözheti az irodalmi műhelyek munkásait, hogy mielőbb dolgozzák fel a magyar irodalom és közömművészet Hortobágy-ábrázolását.” Értékelése természetesen kiter a többi fejezetre is. Néhány mondatát éppen a példaadás kedvéért — érdemes még külön idéznünk:

„A napjainkban elég gyakran megjelenő falumonográfiák, a honismereti tevékenység sorából magasan kiemelkedik Tápé története és néprajza. Módszerével, anyagával akadémiai szinten képviseli a szegedi kutatók munkáját, s Tápé vezetőinek dolgozó népünk ünnepeit és hétköznapjait, verejtékét és örömét megbecsülő magatartását.” (Alföld, 1971. december.)

Az elismerésre és elmarasztalásra sohasem rest kritika kedvesebb arcát mutatta Tápé felé. A falu üzenete együttérző fogadtatásra talált. Erdeme szerint.

H. D.

TÁMADÁS A GYŰJTEMÉNYBŐL

Franklin D. Roosevelt — aki szenvedélyes bélyegyűjtő volt — a második világháború alatt, amikor a japánok a Csendes-óceán szigeteinek nagy részét elfoglalták és Ausztrália megrohanására készültek, Új-Zéland miniszterelnökével arról tárgyalt, hogy melyik szigetről kell majd megindítani a japán anyaország elleni végső támadást. Vita közben több sziget és szigetcsoport

került szóba, de nem tudtak megállapodni. Végül Roosevelt javasolt egy szigetet, amelyről az új-zélandi miniszterelnök sohasem hallott. Roosevelt azzal érvelt, hogy ő bélyegyűjtő és ezért ismeri ilyen alaposan a földrajzot. Az elnök halálakor gyűjteménye 150 albumot töltött meg, és többmillió rendezetlen bélyeg maradt dobozokban.

Fűssy László

Feszül a két part közt megint
A hid, a hid és jóra int:
Elég a bűn, a kín, a vér!
Munkánk legyen a szenvedély!

Egy örült perc döntette le
S szívünknek álma lett, s fele:
Piros láng kópilléreken,
Keringő vér és szent ítem.

A volt hid gyermekkorú mesél...
Testetlen immár s átzenél
Süllyedt emlékebe, semmibe
S az új: a lelkeknek hite.

Acélroncs függött víz fölött...
S Tiszánkon négy év habja jött
Mig úrrá lett a szorgos ész
Bukás fölött... s áll dús egész.

Itt áll és lélegzik Szeged!
Mert akárhogy is hiteget
S kísért még romboló erő
Előbb, mi békességbe' nő.

HÍDAVATÁSRA

Új hid! Óh kedves ékszerünk!
Maradj hát örökké velünk
S a fáradságunk díjaként
Adj új valót és új reményt.

Nemcsak Szegednek Újszeged,
Mélyebb világ is int neked
Nemcsak a térbe futsz te, nagy:
Idők is rádsugárzanak.

Óh vigy hát eljövő korok
Mélyébe is, — míg föld forog, —
S míg fárad itt egy dolgozó.
Gördüljön rajtad égi szó.

Órizen tettet és reményt
S pilléred, íved tiszta fényt
Lásson mely emberré emel
S porladt szívünkön ömlik el.

Most dobban az még, — s unokák
Jövendő korszakokból át
Tán hálát intenek nekünk,
S megértik boldog ünnepünk.

(1950)

A kötet, amelyből ez a Tanácsköztársaság idején tanúsított magatartása meghatározta sorsát. Az ellenforradalmi bíróság háromévi börtönré ítélte, s az ország összes egyeteméről, főiskoláiról kizárta. Azután még kétszer ült börtönben; összesen hat esztendő. Először az illegálisan szerkesztett Új Kritika című lapért, majd mozgalmi munkájáért.

A felszabadulás után beiratkozott az egyetemre, de

már nem győzte egészséggel; a börtönben súlyos szívbajt és ideggyengeséget kapott. Versei viszont most már rendszeresen megjelentek a Délmagyarországi és a Tiszatáj hasábjain. 1967-ben a Szocialista Hazáért Erdemrenddel, 1969-ben a Munka Erdemrend ezüst fokozatával tüntették ki. 1969. november 28-án szívrosszham oltotta ki életét.

Verseinek a most megjelent kötet az első gyűjteménye.